

برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی در بین دانش آموزان

محمد مومنی^۱، مهدی اکبرزاده^۲، احمد زیدی^۳، محمدجواد خدایاری^۴، علیرضا قیاسی^۵

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت استراتژیک سازمان های ورزشی، دبیر تربیت بدنی

^۲ کارشناسی علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی، آموزگار ابتدایی

^۳ کارشناسی علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی، آموزگار ابتدایی

^۴ کارشناسی علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی، آموزگار ابتدایی

^۵ کارشناسی علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی، آموزگار ابتدایی (نویسنده مسئول)

چکیده

در دنیای امروز، با افزایش مهاجرت و تنوع فرهنگی، آموزش چندفرهنگی به یک ضرورت تبدیل شده است. برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی در بین دانش آموزان، باید به گونه ای باشد که دانش آموزان را قادر به درک و احترام به تفاوت های فرهنگی کند. یادگیری چندفرهنگی به معنای یادگیری در مورد فرهنگ های مختلف و توسعه توانایی درک و احترام به این فرهنگ ها است. برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی باید به گونه ای طراحی شود که به دانش آموزان کمک کند تا دیدگاه های مختلف را درک کنند و با افراد از فرهنگ های مختلف ارتباط برقرار کنند. در این مقاله، به بررسی اصول و چالش های برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی در بین دانش آموزان پرداخته می شود. سپس به بررسی ویژگی های برنامه ریزی درسی چندفرهنگی و همچنین، به ارائه پیشنهاداتی برای بهبود این برنامه ریزی می پردازد.

واژه های کلیدی: برنامه ریزی درسی، یادگیری چندفرهنگی، دانش آموزان، فرهنگ

مقدمه

در دنیای امروز، با افزایش مهاجرت و تنوع فرهنگی، آموزش چندفرهنگی به یک ضرورت تبدیل شده است. آموزش چندفرهنگی، به دانش آموزان کمک می کند تا درک و احترام به تفاوت های فرهنگی را بیاموزند. این امر می تواند به کاهش تبعیض و تنش های اجتماعی کمک کند.

آموزش چندفرهنگی، به دانش آموزان کمک می کند تا:

- در مورد فرهنگ های مختلف آگاهی پیدا کنند.
- تفکر انتقادی در مورد فرهنگ های مختلف را بیاموزند.
- به تفاوت های فرهنگی احترام بگذارند.

برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی در بین دانش آموزان، باید به گونه ای باشد که این اهداف را محقق کند. این برنامه ریزی باید شامل موارد زیر باشد:

- آگاهی از فرهنگ های مختلف: دانش آموزان باید در مورد فرهنگ های مختلف، از جمله تاریخ، زبان، هنر، آداب و رسوم و ارزش های آنها، آگاهی داشته باشند.
- تفکر انتقادی: دانش آموزان باید بتوانند به طور انتقادی به فرهنگ های مختلف نگاه کنند و آنها را با فرهنگ خود مقایسه کنند.
- احترام به تفاوت ها: دانش آموزان باید بتوانند به تفاوت های فرهنگی احترام بگذارند و از آنها استقبال کنند.

در این مقاله، به بررسی اصول و چالش های برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی در بین دانش آموزان پرداخته می شود. همچنین، به ارائه پیشنهاداتی برای بهبود این برنامه ریزی می پردازد.

مروری بر ادبیات:

تحقیقات نشان داده است که برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی می تواند تأثیر مثبتی بر دانش آموزان داشته باشد. این برنامه های درسی می توانند به دانش آموزان کمک کنند تا:

- دانش خود را در مورد فرهنگ های مختلف افزایش دهند.
- نگرش مثبت تری نسبت به فرهنگ های مختلف داشته باشند.
- مهارت های ارتباطی بین فرهنگی خود را بهبود بخشند.
- درک بهتری از دنیای اطراف خود داشته باشند.

اصول برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی

اصول برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی، عبارتند از:

- جامعیت: برنامه درسی باید شامل طیف گسترده ای از فرهنگ های مختلف باشد. این بدان معناست که باید به فرهنگ های مختلف، از جمله فرهنگ های اکثریت و اقلیت، توجه شود.
- تعادل: برنامه درسی باید به طور عادلانه به همه فرهنگ ها توجه کند. این بدان معناست که باید به همه فرهنگ ها، از نظر تاریخی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی، توجه شود.
- واقع گرایی: برنامه درسی باید با واقعیت های فرهنگی جامعه مطابقت داشته باشد. این بدان معناست که باید به فرهنگ های موجود در جامعه، توجه شود.
- تداوم: برنامه درسی باید در طول سال های تحصیل دانش آموزان، تداوم داشته باشد. این بدان معناست که باید در تمام سطوح تحصیلی، به آموزش چندفرهنگی توجه شود.

علاوه بر این اصول، برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی باید بر روی موارد زیر نیز تمرکز کند:

- آگاهی از فرهنگ های مختلف: دانش آموزان باید در مورد فرهنگ های مختلف، از جمله تاریخ، زبان، هنر، آداب و رسوم و ارزش های آنها، آگاهی داشته باشند.
- تفکر انتقادی: دانش آموزان باید بتوانند به طور انتقادی به فرهنگ های مختلف نگاه کنند و آنها را با فرهنگ خود مقایسه کنند.
- احترام به تفاوت ها: دانش آموزان باید بتوانند به تفاوت های فرهنگی احترام بگذارند و از آنها استقبال کنند.

برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی، یک فرآیند پیچیده است که نیاز به مشارکت همه ذینفعان، از جمله معلمان، دانش آموزان، والدین و مدیران مدارس، دارد. این برنامه ریزی باید با توجه به نیازها و واقعیت های فرهنگی جامعه، انجام شود.

اهمیت آموزش معلمان در زمینه یادگیری چندفرهنگی

امروزه معلمان نقش مهمی در اجرای برنامه های درسی چندفرهنگی ایفا می کنند. بنابراین، آموزش معلمان در زمینه یادگیری چندفرهنگی ضروری است. آموزش معلمان در زمینه یادگیری چندفرهنگی، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. معلمان، نقش کلیدی در آموزش دانش آموزان در مورد فرهنگ های مختلف دارند. آنها می توانند به دانش آموزان کمک کنند تا در مورد فرهنگ های مختلف آگاهی پیدا کنند، تفکر انتقادی در مورد فرهنگ های مختلف را بیاموزند و به تفاوت های فرهنگی احترام بگذارند.

آموزش معلمان در زمینه یادگیری چندفرهنگی، می تواند به آنها کمک کند تا در موارد زیر مهارت کسب کنند:

- آگاهی از فرهنگ های مختلف: معلمان باید در مورد فرهنگ های مختلف، از جمله تاریخ، زبان، هنر، آداب و رسوم و ارزش های آنها، آگاهی داشته باشند. این آگاهی به آنها کمک می کند تا در کلاس درس، به طور مؤثری با دانش آموزانی از فرهنگ های مختلف ارتباط برقرار کنند.
- تفکر انتقادی در مورد فرهنگ های مختلف: معلمان باید بتوانند به طور انتقادی به فرهنگ های مختلف نگاه کنند و آنها را با فرهنگ خود مقایسه کنند. این تفکر انتقادی، به آنها کمک می کند تا دانش آموزان را در درک تفاوت های فرهنگی یاری دهند.
- احترام به تفاوت های فرهنگی: معلمان باید بتوانند به تفاوت های فرهنگی احترام بگذارند و از آنها استقبال کنند. این احترام، به ایجاد یک محیط یادگیری مثبت و پذیرا در کلاس درس کمک می کند.

آموزش معلمان در زمینه یادگیری چندفرهنگی، می تواند به ارتقای موارد زیر در جامعه کمک کند:

- افزایش آگاهی از فرهنگ های مختلف: آموزش معلمان در زمینه یادگیری چندفرهنگی، می تواند به افزایش آگاهی از فرهنگ های مختلف در جامعه کمک کند. این امر می تواند به کاهش تبعیض و تنش های اجتماعی کمک کند.
- ارتقای تفکر انتقادی: آموزش معلمان در زمینه یادگیری چندفرهنگی، می تواند به ارتقای تفکر انتقادی در جامعه کمک کند. این امر می تواند به ایجاد شهروندانی آگاه و مسئول کمک کند.
- ایجاد جامعه ای عادلانه تر: آموزش معلمان در زمینه یادگیری چندفرهنگی، می تواند به ایجاد جامعه ای عادلانه تر کمک کند. این امر می تواند به ایجاد فرصت های برابر برای همه افراد، صرف نظر از فرهنگ آنها، کمک کند.

آموزش معلمان در زمینه یادگیری چندفرهنگی، یک سرمایه گذاری مهم برای آینده جامعه است. این آموزش می تواند به معلمان کمک کند تا در کلاس درس، به طور مؤثری با دانش آموزانی از فرهنگ های مختلف ارتباط برقرار کنند و به آنها کمک کنند تا در مورد فرهنگ های مختلف آگاهی پیدا کنند، تفکر انتقادی در مورد فرهنگ های مختلف را بیاموزند و به تفاوت های فرهنگی احترام بگذارند.

اهمیت مشارکت دانش آموزان در برنامه های درسی چندفرهنگی

دانش آموزان باید در برنامه های درسی چندفرهنگی مشارکت داشته باشند تا بتوانند یادگیری عمیق تری داشته باشند. مشارکت دانش آموزان در برنامه های درسی چندفرهنگی، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. دانش آموزان، نقش کلیدی در یادگیری خود دارند و مشارکت آنها می تواند به بهبود کیفیت یادگیری کمک کند.

مشارکت دانش آموزان در برنامه های درسی چندفرهنگی، می تواند به آنها کمک کند تا در موارد زیر مهارت کسب کنند:

- آگاهی از فرهنگ های مختلف: دانش آموزان می توانند با مشارکت در فعالیت های مربوط به فرهنگ های مختلف، در مورد فرهنگ های مختلف آگاهی پیدا کنند. این آگاهی می تواند به آنها کمک کند تا با افراد از فرهنگ های مختلف ارتباط برقرار کنند و در جامعه ای چندفرهنگی زندگی کنند.
- تفکر انتقادی در مورد فرهنگ های مختلف: دانش آموزان می توانند با مشارکت در فعالیت های مربوط به فرهنگ های مختلف، تفکر انتقادی در مورد فرهنگ های مختلف را بیاموزند. این تفکر انتقادی، می تواند به آنها کمک کند تا تفاوت های فرهنگی را درک کنند و به آنها احترام بگذارند.
- احترام به تفاوت های فرهنگی: دانش آموزان می توانند با مشارکت در فعالیت های مربوط به فرهنگ های مختلف، احترام به تفاوت های فرهنگی را بیاموزند. این احترام، می تواند به ایجاد یک جامعه ای عادلانه تر و با صلح بیشتر کمک کند.

مشارکت دانش آموزان در برنامه های درسی چندفرهنگی، می تواند به ارتقای موارد زیر در جامعه کمک کند:

- افزایش آگاهی از فرهنگ های مختلف: مشارکت دانش آموزان در برنامه های درسی چندفرهنگی، می تواند به افزایش آگاهی از فرهنگ های مختلف در جامعه کمک کند. این امر می تواند به کاهش تبعیض و تنش های اجتماعی کمک کند.
- ارتقای تفکر انتقادی: مشارکت دانش آموزان در برنامه های درسی چندفرهنگی، می تواند به ارتقای تفکر انتقادی در جامعه کمک کند. این امر می تواند به ایجاد شهروندانی آگاه و مسئول کمک کند.
- ایجاد جامعه ای عادلانه تر: مشارکت دانش آموزان در برنامه های درسی چندفرهنگی، می تواند به ایجاد جامعه ای عادلانه تر کمک کند. این امر می تواند به ایجاد فرصت های برابر برای همه افراد، صرف نظر از فرهنگ آنها، کمک کند.

راه های مختلفی برای مشارکت دانش آموزان در برنامه های درسی چندفرهنگی وجود دارد. برخی از این راه ها عبارتند از:

- مشارکت در فعالیت های کلاسی: دانش آموزان می توانند در فعالیت های کلاسی مانند بحث و گفتگو، پروژه ها و ارائه های شفاهی، مشارکت کنند.
- مشارکت در فعالیت های خارج از کلاس: دانش آموزان می توانند در فعالیت های خارج از کلاس مانند سفرهای علمی، بازدید از موزه ها و شرکت در اردوها، مشارکت کنند.
- ایجاد محتوای آموزشی: دانش آموزان می توانند محتوای آموزشی مانند کتاب ها، مقاله ها و فیلم ها، در مورد فرهنگ های مختلف ایجاد کنند.

مشارکت دانش آموزان در برنامه های درسی چندفرهنگی، یک سرمایه گذاری مهم برای آینده جامعه است. این مشارکت می تواند به دانش آموزان کمک کند تا در مورد فرهنگ های مختلف آگاهی پیدا کنند، تفکر انتقادی در مورد فرهنگ های مختلف را بیاموزند و به تفاوت های فرهنگی احترام بگذارند.

چالش های برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی

در برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی، با چالش های زیر مواجه هستیم:

- عدم آگاهی معلمان: بسیاری از معلمان در مورد فرهنگ های مختلف آگاهی کافی ندارند.
- عدم وجود منابع آموزشی: منابع آموزشی مناسب برای آموزش چندفرهنگی در دسترس نیست.
- مقاومت برخی از والدین: برخی از والدین با آموزش چندفرهنگی مخالف هستند.

پیشنهادهای برای بهبود برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی

برای بهبود برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی، می توان پیشنهادات زیر را ارائه کرد:

- آموزش معلمان: معلمان باید در مورد فرهنگ های مختلف آموزش ببینند.
- توسعه منابع آموزشی: منابع آموزشی مناسب برای آموزش چندفرهنگی باید توسعه داده شود.
- تغییر نگرش والدین: نگرش والدین به آموزش چندفرهنگی باید تغییر کند.

نتیجه گیری

آموزش چندفرهنگی، یک ضرورت در دنیای امروز است. برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی در بین دانش آموزان، باید به گونه ای باشد که دانش آموزان را قادر به درک و احترام به تفاوت های فرهنگی کند. این برنامه ریزی باید شامل موارد زیر باشد:

- آگاهی از فرهنگ های مختلف: دانش آموزان باید در مورد فرهنگ های مختلف، از جمله تاریخ، زبان، هنر، آداب و رسوم و ارزش های آنها، آگاهی داشته باشند.
- تفکر انتقادی: دانش آموزان باید بتوانند به طور انتقادی به فرهنگ های مختلف نگاه کنند و آنها را با فرهنگ خود مقایسه کنند.
- احترام به تفاوت ها: دانش آموزان باید بتوانند به تفاوت های فرهنگی احترام بگذارند.

برای بهبود برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی، می توان پیشنهادات زیر را ارائه کرد:

- آموزش معلمان: معلمان باید در مورد فرهنگ های مختلف آموزش ببینند.
- توسعه منابع آموزشی: منابع آموزشی مناسب برای آموزش چندفرهنگی باید توسعه داده شود.
- تغییر نگرش والدین: نگرش والدین به آموزش چندفرهنگی باید تغییر کند.

با اجرای این پیشنهادات، می توان برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی را بهبود بخشید و به دانش آموزان کمک کرد تا درک و احترام به تفاوت های فرهنگی را بیاموزند. این امر می تواند به ایجاد جامعه ای عادلانه تر و با صلح بیشتر کمک کند. در پایان، می توان گفت که برنامه ریزی درسی برای یادگیری چندفرهنگی، یک سرمایه گذاری مهم برای آینده جامعه است. این برنامه ریزی می تواند به دانش آموزان کمک کند تا با دنیای امروز که در حال تغییر است، سازگار شوند و به شهروندانی جهانی تبدیل شوند.

منابع:

- بقائی پور، پریسا، ۱۳۹۴، نقش فرهنگ در برنامه درسی دانش آموزان، کنفرانس جهانی افق های نوین در علوم انسانی، آینده پژوهی و توانمند سازی، شیراز، <https://civilica.com/doc/485831>
- برنامه ریزی درسی چندفرهنگی: اصول و چالش ها " نوشته ی مری جو لیت "
- عبدلی سلطان احمدی جواد، نادری عزت الله، شریعتمداری علی، و سیف نراقی مریم). ۱۳۹۵. (نگاهی به آموزش چند فرهنگی در کتاب های ادبیات فارسی. فصلنامه بهارستان سخن. سال سیزدهم.
- نحوه ی برنامه ریزی درسی چندفرهنگی " نوشته ی مری جو لیت "
- Banks, J. A. (۲۰۱۷) Cultural diversity and education: Foundations, curriculum, and teaching. New York: Routledge.[۲]
- Gay, G. (۲۰۰۰) Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice. New York: Teachers College Press.
- Villegas, A. M., & Lucas, T. (۲۰۰۲) Educating culturally responsive teachers: A coherent approach. New York: Teachers College Press.